

Dosarul nr. 2rc-120/22
2-21007210-01-2rc-10102022

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul central – N. Costăș
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți – A. Garbuz, A. Ciobanu, I. Grosu

DECIZIE

14 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de Primarul și Primăria municipiului Bălți, reprezentați de Iaroslavna Samotughina,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Primarul și Primăria municipiului Bălți împotriva societății cu răspundere limitată „47th Parallel” cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea prejudiciului cauzat prin inflație,

împotriva încheierii din 07 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a restituit ca fiind depus în afara termenului legal apelul declarat de Primarul și Primăria municipiului Bălți împotriva hotărârii din 11 mai 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul central, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă,

constată:

La 18 ianuarie 2021, Primarul și Primăria municipiului Bălți au depus cerere de chemare în judecată împotriva societății cu răspundere limitată „47th Parallel” (în continuare SRL „47th Parallel”), prin care a solicitat încasarea din contul SRL „47th Parallel” în beneficiul său a datoriei, penalității și compensarea prejudiciului cauzat prin inflație în sumă totală de 1 280 496,28 de lei.

Prin hotărârea din 11 mai 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul central, s-a admis parțial acțiunea.

S-a încasat din contul SRL „47th Parallel” în beneficiul Primăriei municipiului Bălți și Consiliului municipal Bălți datoria la contractul de arendă a terenului de pământ nr. 176 din 07 mai 2015 în sumă de 98 750 de lei, penalitatea în sumă de 98 750 de lei; datoria la contractul de arendă a terenului de pământ nr. 177 din 07 mai 2015 în sumă de 300 000 de lei, penalitatea în sumă de 300 000 de lei.

S-a încasat din contul SRL „47th Parallel” în beneficiul statului taxa de stat de a cărei plată reclamanții au fost scutiți în cuantum de 23 925 de lei.

În rest, acțiunea s-a respins (vol. II, f.d. 82, 104-111).

La 10 iunie 2022, SRL „47th Parallel” a depus prin intermediul oficiului poștal

cerere de apel împotriva hotărârii din 11 mai 2022 a Judecătorei Bălți, sediul central (vol. II, f.d. 86-88, 100-103).

La 14 iunie 2022, Primarul și Primăria municipiului Bălți au declarat apel împotriva hotărârii din 11 mai 2022 a Judecătorei Bălți, sediul central, solicitând casarea parțială a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii (vol. II, f.d. 97).

Prin încheierea din 07 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți s-a restituit ca fiind depus în afara termenului legal apelul declarat de Primarul și Primăria municipiului Bălți împotriva hotărârii din 11 mai 2022 a Judecătorei Bălți, sediul central, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă (vol. II, f.d. 117 recto-verso).

La 23 septembrie 2022, Primarul și Primăria municipiului Bălți, reprezentați de Iaroslavna Samotughina, au depus la Curtea de Apel Bălți recurs motivat împotriva încheierii din 07 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea integrală a încheierii recurate și restituirea cauzei spre rejudecarea problemei soluționate prin încheierea casată sau, după caz, soluționarea prin decizie a problemei respective (vol. II, f.d. 121-123).

În motivarea recursului au invocat că ședința de judecată în prima instanță din data de 24 februarie 2022, la care au fost prezenți reprezentanții părților dosarului, a fost întreruptă până la 04 martie 2022, ora 12.00, pentru pronunțarea hotărârii. Însă, această ședință a fost contramandată, deoarece în baza Dispoziției nr.5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova *inter alia* s-a suspendat de drept examinarea de către instanțele de judecată a cauzelor civile, cu unele excepții.

Recurenții a remarcat că data și ora următoarei ședințe de judecată nu le-a fost adusă la cunoștință, respectiv, nu au știut despre ședința care a avut loc în data de 11 mai 2022, în care s-a pronunțat hotărârea judecătorească asupra fondului cauzei.

Primarul și Primăria municipiului Bălți au menționat că despre soluția instanței și hotărârea din 11 mai 2022 a Judecătorei Bălți, sediul central, au aflat la 16 mai 2022, când au recepționat copia dispozitivului acesteia (ștampila de intrare la Primărie cu numărul de înregistrare 320).

Astfel, recurenții au considerat că au declarat apel în interiorul termenului legal, deoarece cererea de apel a fost depusă la 14 iunie 2022, iar potrivit pct. 5.1.2. și 5.1.3. din Dispoziția nr. 5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele civile care se suspendă de drept, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei dispoziții, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență. În cauzele care se suspendă de drept, în care au fost exercitate căi de atac până la data emiterii prezentei dispoziții, dosarele se înaintează instanței competente după încetarea stării de urgență. După încetarea stării de urgență, judecarea cauzelor civile suspendate de drept conform prezentei dispoziții, se reia din oficiu. În termen de 10 zile de la încetarea stării de urgență, instanța de judecată va lua măsuri pentru fixarea termenelor de judecată și citarea părților.

Prin referința din 18 octombrie 2022, intimata SRL „47th Parallel”, reprezentată de avocatul Pavel Digori, a solicitat respingerea recursului declarat de Primarul și Primăria municipiului Bălți, cu menținerea încheierii din 07 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a restituit ca fiind depus în afara termenului

legal apelul declarat de Primarul și Primăria municipiului Bălți împotriva hotărârii din 11 mai 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul central, în temeiul art. 369 alin. (1) lit.b) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

Conform articolului 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Încheierea Curții de Apel Bălți a fost adoptată la 07 septembrie 2022. Potrivit extrasului din poșta electronică cu adresa „inna.oaieneagra@justice.md”, încheierea din 07 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți a fost comunicată recurenților Primarului și Primăriei municipiului Bălți la 09 septembrie 2022 (vol. II, f.d. 120 verso).

În atare circumstanțe, Colegiul consideră ca fiind în termen recursul declarat de Primarul și Primăria municipiului Bălți, reprezentați de Iaroslavna Samotughina, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 23 septembrie 2022.

În corespundere cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând recursul declarat, prin prisma argumentelor invocate de recurenți și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a-l respinge, cu menținerea încheierii Curții de Apel Bălți, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Cercetând starea fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că, la 11 mai 2022, Judecătoria Bălți, sediul central, a pronunțat hotărâre prin care a admis parțial acțiunea depusă de Primarul și Primăria municipiului Bălți împotriva SRL „47th Parallel” (vol. II, f.d. 82, 104-111).

Manifestându-și dezacordul cu hotărârea primei instanțe, la 14 iunie 2022, Primarul și Primăria municipiului Bălți au declarat apel împotriva acesteia, solicitând casarea parțială a hotărârii contestate și emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii (vol. II, f.d. 97).

Prin încheierea din 07 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți s-a restituit ca fiind depus în afara termenului legal apelul declarat de Primarul și Primăria municipiului Bălți împotriva hotărârii din 11 mai 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul central, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă (vol. II, f.d. 117 recto-verso).

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 07 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării

dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Colegiul notează că termenul de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia participanții la proces trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În acest sens, dispozițiile art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă prescriu că, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Colegiul reiterează că, în condițiile speței, hotărârea primei instanțe a fost pronunțată la 11 mai 2022 (vol. II, f.d. 82, 104-111).

Respectiv, prin prisma art. 111 alin. (3) coroborat cu dispozițiile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură de 30 de zile, instituit de legiuitor pentru valorificarea dreptului de a ataca cu apel hotărârea judecătorească, a început să curgă din ziua imediat următoare datei emiterii și pronunțării hotărârii judecătorești, adică de la 12 mai 2022, iar data limită de depunere a cererii de apel fiind ziua de 10 iunie 2022, ora 24.00, acesta fiind termen de decădere din dreptul procesual.

Astfel, instanța de recurs vădește că, depunând cererea de apel la 14 iunie 2022, Primarul și Primăria municipiului Bălți au omis termenul legal de declarare a apelului, or, aceștia trebuiau să dea dovadă de diligență și să depună cererea de apel în interiorul termenului legal, până la 10 iunie 2022, ora 24.00.

La capitolul dat, Colegiul apreciază ca fiind declarative argumentele Primarului și Primăriei municipiului Bălți, precum că în baza pct. 5.1.2. și 5.1.3. din Dispoziția nr. 5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele civile care se suspendă de drept, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei dispoziții, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență. Or, pct. 5 (cu toate subpunctele, inclusiv pct. 5.1.2. și 5.1.3.) din Dispoziția nr. 5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a fost abrogat prin pct. 1 din Dispoziția nr. 13 din 31 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, începând cu data de 04 aprilie 2022.

Respectiv, prevederile pct. 5.1.2. și 5.1.3. din Dispoziția nr. 5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, la care fac trimitere Primarul și Primăria municipiului Bălți, nu sunt aplicabile speței, deoarece au produs efecte juridice doar până în data de 04 aprilie 2022, iar în condițiile speței termenul de atac a început să curgă din 12 mai 2022.

Colegiul constată că dispozitivul hotărârii din 11 mai 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul central, a fost publicat pe portalul național al instanțelor de judecată la 12 mai 2022 [https://jbl.instante.justice.md/ro/court-decisions?dossier_number=2-21007210-09-2c-18012021&type=Any&apply_filter=1].

Instanța de recurs decelează că hotărârile judecătorești, pronunțate de judecătorii și de curțile de apel, sunt transferate din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pe portalul unic al instanțelor de judecată în regim real (pct. 7-8 și 17 din Regulamentul privind modul de publicare a hotărârilor

judecătorești pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 658/30 din 10 octombrie 2017).

Potrivit acestor prevederi, scopul existenței portalului național al instanțelor de judecată îl constituie susținerea unui mediu informațional virtual și accesibil pentru cetățeni. Informațiile publicate pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție includ lista cauzelor fixate pentru judecare, hotărârile instanței de judecată, citațiile în fața instanței și alte informații relevante pentru justițiabili.

Astfel, din informația plasată pe portalul național al instanțelor de judecată rezultă cert că dispozitivul hotărârii din 11 mai 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul central, a fost plasat și publicat pe portalul național al instanțelor de judecată chiar a doua zi după emitere, la 11 mai 2022.

Mai mult ca atât, însăși recurenții confirmă faptul că dispozitivul hotărârii judecătorești le-a fost comunicat la 16 mai 2022, adică peste 5 zile de momentul pronunțării.

În această ordine de idei, Colegiul nu poate accepta poziția Primarului și Primăriei municipiului Bălți precum că au fost în imposibilitate de a ataca în termen hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central.

Așa, aplicând principiul *nemo censetur ignorare legem*, conform căruia necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii, Colegiul notează că în sensul coroborat al art. 362 alin. (1) și art. 111 din Codul de procedură civilă, termenul de exercitare a căii de atac în ordine de apel începe să curgă din ziua imediat următoare datei calendaristice emiterii și pronunțării hotărârii judecătorești și nicidecum nu depinde de momentul comunicării actului judecătoresc de dispoziție.

La capitolul dat este imperios și faptul că Primarul și Primăria municipiului Bălți nu au făcut uz de dreptul lor procedural de a solicita repunerea în termenul procedural de declarare a apelului, în conformitate cu art. 362 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

În acest sens, Colegiul notează că legiuitorul a instituit termen de decădere pentru exercitarea căii de atac, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte. Deci, admiterea exercitării unei căi de atac în afara termenului legal ar constitui o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

Relaționând circumstanțele constatate textelor legale precitate, este apreciată ca reprehensiveabilă poziția recurenților în sensul aprecierii apelului ca declarat în interiorul termenului legal, motivând prin faptul termenul de apel a fost suspendat de drept în baza pct. 5.1.2. și 5.1.3. din Dispoziția nr. 5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova. Or, litiganții în proces, având cunoașterea de dispozițiile legale, urmează să facă uz de drepturile sale procedurale cu bună credință și diligență.

La fel, nu poate fi acceptat ca argument viabil nici faptul că prima instanță nu a comunicat Primarului și Primăriei municipiului Bălți data și ora ședinței de

judecată din 11 mai 2022, în care va fi pronunțat dispozitivul hotărârii asupra fondului cauzei. Or, Primarul și Primăria municipiului Bălți aveau obligația prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă, iar la un interval rezonabil de timp să se intereseze prin mijloace eficiente care este soarta prezentului litigiu, la ce etapa se află examinarea lui, dacă a fost sau nu pronunțată hotărârea și care este soluția pronunțată prin această hotărâre. Această acțiune procesuală era vital necesară pentru întreprinderea măsurilor de protejare a dreptului de acces la instanță și declararea în termen a căii de atac (apelul), în caz contrar intervenind *uno actu* aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, restituirea apelului ca fiind depus în afara termenului legal, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul învederează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a apreciat că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. S-a subliniat că aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza *Brumărescu v. România*, cauza *Marckx v. Belgia*).

În cauza *Melnic v. Republica Moldova*, Înalta Curte a constatat violarea securității raporturilor juridice (art. 6 § 1 al Convenției) pentru admiterea, într-o cauză cu privire la recuperarea prejudiciilor, a unui recurs depus peste termen, fără a se expune asupra obiecției reclamantului că recursul este tardiv.

În această ordine de idei, corelând circumstanțele faptice constatate și expuse supra, cu normele legale precitate, instanța de recurs ajunge la concluzia că Primarul și Primăria municipiului Bălți nu au îndeplinit actul procedural în interiorul termenului legal instituit la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă și nu au solicitat, prin prisma art. 362 alin. (3) din Codul de procedură civilă, repunerea în termenul procedural de declarare a apelului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în cauza *Ponomaryov vs Ucraina* că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea din 07 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, iar argumentele invocate în recurs sunt lipsite de substanță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de

Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea recurată.

În conformitate cu art. 269-270 și art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Primarul și Primăria municipiului Bălți, reprezentați de Iaroslavna Samotughina.

Se menține încheierea din 07 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Primarul și Primăria municipiului Bălți împotriva societății cu răspundere limitată „47th Parallel” cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea prejudiciului cauzat prin inflație.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas